

Vstala Primorska

DELO; Tor 18.12.2007

Marsikoga so presenetila močna čustva, ki so privrela na dan minulo soboto na velikem zborovanju za Primorsko in so ga zastavili člani istoimenske civilne pobude. »Ime Primorska je sveta realnost. Primorska je že večkrat vstala, če bo treba, bo še enkrat,« je govoril Marjan Bevk iz društva Tigr in so za njim ponavljali številni privrženci Primorske. Vstajenje Primorske ubira romantične in celo jugonostalgичne tone, saj so se najglasnejši privrženci Primorske tokrat zbrali v veliko pretesni dvorani prve slovenske vlade v Ajdovščini. Župani južnih primorskih občin pa so se na prvem podobnem sestanku zbrali na zgovoren datum – 29. novembra (dan republike nekdanje SFRJ) v protifašističnih Marezigah.

Morda bo kdo oporekal, da so v času odpiranja evropskih mej in vsesplošne globalizacije lokalpatriotska čustva anahronizem. V resnici pa je vsesplošno (in brezglavo) podiranje mej v zadnjem času tudi vse bolj na piki. Zato je boj za ohranitev Primorske tudi povsem logična reakcija prebivalstva na konkretno soočenje mehkega občutljivega slovenskega tkiva s trdim svetom. Primorci čutijo, da so spet v prvi liniji in da se z majhnimi pokrajinami ne bodo mogli enakovredno pogovarjati s sosedi Furlani, denimo.

Očitki, da se za revolucionarno razpoloženimi Primorci skrivajo politični interesi posameznih avtokratov, so v tem primeru premalo resno argumentirani. Na zborovanju v Ajdovščini so se zbirali ljudje neglede na politično pripadnost. Prišli so iz različnih in povsem nasprotujočih političnih strank, ampak tudi kulturniki in akademiki, kot so Boris Pahor, Ciril Zlobec, Saša Vuga, Miro Kocjan, nekdanji borci, umetniki in tudi povsem običajni ljudje. Civilna iniciativa je zbrala že več kot 6500 podpisov. Poleg podpisov so zgovorni podatki dveh javnomnenjskih anket, ki kažeta dvoje: da si skoraj devet desetih vprašanih prizadeva za ohranitev imena Primorska in da več kot polovica vprašanih zagovarja enotno primorsko pokrajino.

Ali naj torej politiki zahtevajo eno samo primorsko pokrajino, ali pa bodo dovolj potolažili ljudstvo, če bodo izglasovali zakon, v katerem bosta dve pokrajini ponovno s »pravim« imenom: Severna Primorska in Južna Primorska. Če bi hotela politika ravnati verodostojno, bi za svojo odločitev preverila javno mnenje. Ni res, da ime ni pomembno. Tudi v tem primeru se vse začne pri imenu (*Nomen est omen*) in organiziranosti. Šele učinkovita politična organiziranost daje možnost primernejšemu razvoju in uresničevanju zastavljenih ciljev. Seveda organiziranosti sledi učinkovita vsebina. Primorska mora dobiti cesto, ki bo povezovala Posočje in morje, združiti

svoje prometnice, znanje, gospodarski in energetski potencial, kulturo in izobraževanje ... Pomembnejše kot samo ime so pristojnosti in upravljanje finančnih virov.

Tik pred sprejetjem pokrajinske zakonodaje se spet prebuja teza, da bo Slovenija imela preveč majhnih pokrajin, ki ne bodo imele kakšnih posebnih pristojnosti. Upor Primorcev kaže, da bi odločitev morali nekako preveriti. Če ne z referendummi, vsaj z anketami ali pa z odločanjem v občinskih svetih. Vstajenje Primorske je slaba popotnica pokrajinski zakonodaji. Seveda je bolje dvakrat premisliti, kot odločanje prepustiti čustvom. Tudi v parlamentu prepogosto odločajo zgolj čustva.

Boris Šuligoj